

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 6. Quænam alia circa passiones visionis intuitiuae Dei in præsentia
disquiri soleant, aut etiam possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

disp. 19. q. 8. Quamquam enim, ne per plura fiant, quæ fieri possunt per pauciora, species impressa Dei cum lumine gloriæ erit de facto identificata iuxta dicta ibi q. 9. aut etiam fortasse eodem titulo species impressa creaturarum, quæ simul cum Deo à principio, & per totam æternitatem à Beato videndæ sunt per visionem beatificam: pro creaturis tamen successu temporis videndis oportebit, ut earum species indies infundantur à Deo, quæ simul cum alijs principijs concurrant ad hoc, ut connaturaliter causentur visiones partiales, quæ, præterquam Dei, aut etiam aliarum creaturarum antea visatum, earum insuper, quæ sunt indies successu temporis videndæ, visiones sint.

QVÆSTIO VI.

Quenam alia circa passiones visionis intuitivæ Dei in presenti disquiri soleant, aut etiam possint.

61 **Q**uia leniora sunt, quæ de passionibus visionis intuitivæ Dei restant in presenti tractanda, sub isto vniuersaliore titulo per breues aliquot quæstionculas agam de illis.

62 **Q**uæritur enim primò, vtrum visio beatifica sit reflexa supra se ipsam, siue se ipsam notificet intellectui Beati. Negant Petr. Hurt. disp. 5. q. de Incarn. sect. 4. subsect. 5. & sect. 6. subsect. 2. Mart. tom. 1. disp. 20. sect. 1. & disp. 21. sect. 3. Moncaus disp. 2. Theol. cap. 9. & 12. & Veken. disp. 14. de Deo cap. 5. Affirmant verò Sear. lib. 2. de Attrib. cap. 18. n. 9. Arriag. & Ribas apud Veken. & alij. Recipit, autem lib. 6. de Deo q. 26. docet, visionem Dei signatè non posse esse reflexam respectu sui, esse tamen exercitè. In qua differentiâ explicandâ latè se extendit. Ego breuiter censo primò, visionem beatificam non posse non per se ipsam præbere intellectui Beati experimentalem notitiam sui, siue illi sese per se ipsam experimentali modo notificare. Id quod commune est omni cognitioni respectu suæ potentia cognoscitiuæ iuxta doctrinam traditam in Pharo Scient. disp. 1. q. 2. hypoth. 28. Quia tamen, vniuersè loquendo, potentia cognoscenti minùs clarè solet cognitio isto experimentali modo per se innotescere, quàm per ipsam innotescit obiectum, ut constat ex dictis in hypoth. citatâ, & seqq. Idcirco censo secundò, visionem beatificam ex suâ peculiari natura tam clarè, & perfectè videri à Beato per se, quàm per ipsam ab eodem videtur ipsius obiectum. Quia ex vnâ parte non est, vnde repugnet cognitio ita sui notificatiua per se; cum talis sit citra omne dubium de factò scientia diuina: ex aliâ verò parte, qua claritate, & perfectione per visionem vnâ cum Deo videntur cæteræ creaturæ ad Beatum spectantes iuxta dicta disp. 20. q. 4. eadem potiore iure debet videri visio ipsa, quæ ipsarum creaturarum potissima, aut vnâ ex potissimis est: & nequit sic videri per aliam visionem, saltem vt præfens, ne abeat in infinitum; proindeque vt talis per se ipsam sic necessariò videnda est. Itaque iuxta doctrinam nostram q. præced. statutam de necessariâ successione visionis beatificæ singulæ visiones partiales singulis instantibus temporis correspondentes, dum præfentes sunt, sese

vt præfentes per se ipsas claritate, ac perfectione prædictâ notificant intellectui Beati: (nam si vnâqueque, dum præfens est, per aliam reflexam in eodem instanti præfentem esset notificanda, pro hac requireretur alia in eodem instanti præfens, & pro hac alia, abireturque in infinitum; quod est absurdum). Insuperque singulæ, dum præfentes sunt, cæteras tam præteritas, quàm futuras; quo ordine illæ sunt præteritæ, vel futuræ, eidem intellectui eadem claritate notificantur atque ita vnâqueque, dum præfens est, se ipsam vt præfentem quasi reflexè, & cæteras omnes directè vt præteritas, & vt futuras pro obiecto habet.

Secundò quæritur, vtrum visio beatifica sit complexa, vel incomplexa. Idque triplici sensu. Primò, an sit composita ex partibus intentionis, vel prorsus quoad intentionem simplex, siue indiuisibilis. Et de hoc iam actum est supra q. 4. Secundò, an sit composita ex partibus extensionis aut subiectiuæ, aut obiectiuæ. Et circa hoc omnes supponere videntur, simplicem & indiuisibilem esse; quod est verissimum. Subiectiuè quidem: quia eius subiectum, nempe intellectus aut Angeli, aut animæ humanæ, indiuisibile est. Obiectiuè vero: quia, quatenus veritatur circa Deum, obiectum habet indiuisibile, vt constat: ad creaturas autem non se extendit per aliquam partem sui non attingentem Deum; aliâs hæc non esset pars visionis beatificæ; sed per se totam indiuisum est visio Dei, & creaturarum in Deo modis ex positis disp. 20. q. 4. Vnde distinctio ista obiectorum neutiquam facit eam compositam ex partibus obiectiuæ extensionis. Tertiò, an ita sit complexa, vt formet in obiecto suo propositiones obiectiuas complexas, siue, compositas ex prædicato, & subiecto veluti asserendo; *Deus est bonus, Deus est sapiens, Deus existit, &c.* quo pacto iudicium humanum complexum, seu complexiuum est pro statu præfente, prout statutum, & explicatum est à nobis latè in Pharo Scient. disp. 2. q. 4. hypoth. 2. & 3. Circa quoad concors est etiam omnium sententiæ, visionem beatificam non sic complexam, seu complexiuam esse, vt pote quæ citra omnem omnino complexionem subiecti, & prædicati simplici quodam obtutu percipit in obiecto suo omnes veritates, quas homo pro statu præfenti percipit per multa iudicia complexiuæ, multique interuenientibus terminorum, formalitatumque distinctionibus. In quam rem faciunt, atque videri possunt, quæ latè habemus scripta in Pharo Scient. disp. 13. q. 11. & 12.

Hinc quæritur tertio, an visio beatifica sit indicatiua, an tantum simpliciter apprehensiuæ. Recipit. lib. 6. de Deo q. 27. latè contendit, non esse indicatiuam formaliter, sed tantum æquiualeuter, & eminenter; eo quod, vti nuper statimus, quemadmodum iudicium nostrum, complexiuum non est. Sed contendit in quæstione de nomine. Et malè loquitur. Quia certum est, visionem beatificam esse perfectissimam scientiam, qua intellectus Beati clarissimè scit obiectum eius, deque illius obiectiuæ veritate spandetur, & sententiam fert. Tendere autem in obiectum modo isto scientifico, suasio, & determinatione, id ipsum est iuxta communem acceptionem, atque consensum, obiectum, seu de obiecto iudicare formaliter: siue id per actum abstractiuum, & complexiuum fiat; siue per intuitiuum, & simplicem. In quo amplius non oportet morari. Videantur dicta à nobis latè in Pharo Scient. de æquiditate iudicij humani disp. 2. q. 2. 3. & 4.

Hinc

65 Hinc rursus quæri potest quartò, an visio beatifica sit iudicium purè affirmatiuum, vel etiam aliquo modo sit negatiuum. Dico, esse iudicium affirmatiuum simul, & negatiuum respectu diuersorum obiectorum, circa quæ versatur. Affirmatiuum quidem respectu obiectorum, circa quæ versatur per modum accessus, seu potiùs positionis, atque adeò affirmando. Negatiuum verò respectu obiectorum, circa quæ versatur per modum recessus, seu potiùs remotionis, atque adeò negando, iuxta differentiam iudiciorum affirmatiui, & negatiui expositam pro iudicijs nouis abstractiuis in Pharo Scient. disp. 2. q. 4. propos. 3. & 4. Quæ eadem est, quod ad rem attinet, etiam in intuitiuis. Etenim eo ipso, quòd Beatus per visionem beatificam videt, iudicatiuèq; subinde cognoscit, non solum Deum, sed eas insuper veritates obiectiuas distinctas à Deo, quæ fide diuinà credit in statu Viæ, quæ ad ordinem pertinent Vniuersi, & quæ ad se ipsum spectant aliquo modo, prout supra disp. 20. q. 4. propos. 3. ex communi sententiâ Patrum, & Theologorum statutum est; non potest non iudicatiuè cognoscere, præter veritates positiuas, quæ ad tria ista capita pertinent, multas insuper veritates negatiuas, quæ cum illis miscentur iuxta dicta in eadem q. propos. 15. quarum veritatum priores per iudicium affirmatiuum; posteriores autem per iudicium negatiuum sunt iudicabiles à Beato, & non aliter. Nam, qui cognoscit per species proprias, non aliter veritates positiuas, quam per iudicium affirmatiuum, neque aliter veritates negatiuas, quam per iudicium negatiuum, iudicare potest, vt ostendimus in Pharo Scient. tum loco nuper citato, tum maxime disp. 9. q. 3. Itaque Beatus per visionem beatificam affirmatiuè iudicat imprimis omnes veritates obiectiuas identificatas cum Deo, quas nos per varia iudicia affirmamus, & apud ipsum vna simplicissima veritas, eaque positiuæ est: deinde affirmatiuè etiam iudicat omnes veritates obiectiuas identificatas cum creaturis ad prædicta tria capita pertinentibus quatenus positiuè veris aut quiditatiuè solùm, aut insuper existentialiter; idque vel conditionatè, vel absolutè iuxta doctrinam generalem de statibus rerum traditam etiam à nobis in Pharo Scient. disp. 10. Negatiuè autem iudicat imprimis omnes veritates negatiuas, quas fide credidit in Viâ; vt non esse alium Deum præter eum, quem videt; Mundum non extitisse ab æterno; Christum non fecisse peccatum, &c. Deinde omnes veritates negatiuas ad Mundi ordinem pertinentes; vt non esse vndecim cœlos solidos, & cætera alia, præter solem, lumen non habere à se ipsis; non esse elementa plura, quam quatuor, &c. Præterea omnes veritates negatiuas, quæ pertinent ad se; vt se iam non habere peccatum vllum, neque tristitiam, neque dolorem; ex suis aliquos nondum esse beatos, aliquos non esse in statu gratiæ, alios non esse diuites, &c. Iudicat autem Beatus per visionem beatificam veritates positiuas ponendo, hoc est, tendendo in id, quod affirmat, per modum positionis: veritates autem negatiuas non ponendo, sed remouendo, hoc est, apprehendendo simpliciter id, quod negat, tendendoque insupermet per modum remotionis, iuxta differentiam iam statutam affirmationis, & negationis. Qui quidem duo modi tendendi licet, absolutè loquendo, comparatione eiusdem obiecti inter se oppositi, atque incompatibiles sint vel in eodem

intellectu, nedum in eodem actu; comparatione verò distinctorum obiectorum, vt in eodem intellectu, ita etiam in eodem actu sunt absque dubio compatibiles. Addidi, absolutè loquendo: quia dicti duo modi tendendi comparatione eiusdem obiecti sunt compatibiles, atque compatiuntur de facto in eodem intellectu, prout alibi diximus, quoties ille ex faciâ hypothesei impossibili conditionatè, & verè indicat vtrumque contradictionis extremum, vt pote necessariò verum ex eiusmodi hypothesei, idem scilicet ex tali hypothesei simul affirmando, & negando. Nimirum sic. Si Petrus existeret simul, & non existeret, ille vtiq; simul existeret, & non existeret. Si existeret quæuis chymara impossibilis, illa vtiq; simul existeret, & non existeret. Pariterque in similibus.

66 Quintò quæritur, vtrum visio beatifica sit cognitio practica, an speculatiua. Circa quod Recupit. lib. 6. de Deo q. 28. relatis quinque sententijs, vt suam statuat, multa, & latè diserit in genere de practica, & speculatiua cognitione. Quia tamen nos iam de illis, quod satis est, habemus scriptum in Pharo Scient. disp. 22. q. 4. nu. 89. & quæstio est de solo nomine, breuissimè eam ex ibi dictis vno verbo resolvimus. Dicimus itaque, visionem beatificam, prout tendit in eas solas veritates, quæ sunt opera factibilia à Beato, in quæ ipsa potest influere, practica esse; prout verò tendit in Deum, & in cæteras veritates, esse speculatiuam. Quia ea dumtaxat cognitio debet practica nuncupari, quæ praxim cognoscens, in quam ipsa valet influere, pro obiecto habet. Cætera autem cognitiones speculatiuæ dicendæ sunt, prout loco citato statutum est. Vbi cætera ad propositum pertinentia videri poterunt.

67 Sextò quæritur, vtrum visio beatifica omni aliâ cognitione creatâ euidentiore, atque etiam certior sit. Recupit. lib. 6. de Deo q. 19. latè examinat quæstionem hanc, supponens multa de certitudine, & euidentiâ cognitionum, me quidem iudice, vel parum congrua, vel minùs vera; sed quæ refellere nec vacat, nec expedit. Ego ea supponens, quæ circa terminos istos scripta iam habeo in Pharo Scient. disp. 4. & 5. breuiter dico primò, visionem beatificam omni aliâ cognitione creatâ euidentiorem esse. Id namque significatur in Scripturis, dum dicitur videndus Deus per illam, sicuti est. 1. Ioan. 3. & facie ad faciem. 1. Corint. 13. manifestandusque. Ioan. 14. dumque illius claritas commendatur Sap. 10. Ioan. 17. 2. Corint. 3. Apocal. 21. & alibi. Supponuntque, aut etiam affirmant communiter Patres, atque Theologi. Et ratio suadet. Quia visio beatifica omnium aliarum cognitionum creatarum est finis vltimus, illeque beatificans, & plenè satians intellectum creatum, quo titulo omnium aliarum cognitionum creatarum præstantissima, atque adeò clarissima, euidentiissimaque esse debet. Et quidem, cum eius euidentiâ sit intuitiua, nequit non omni euidentiâ abstractiua præstantior, & excellentior esse. Et, cum sit supernaturalis, oriundaque à supernaturali principio, quod per quamdam antonomasiam lumen gloriæ appellatur, omni etiam intuitiua euidentiâ naturali debet esse præstantior. Cum denique sit de obiecto increato, & infinitè intelligibili, consentaneum vtiq; est, vt omnem aliam euidentiâ etiam supernaturalem, & intuitiuam de quouis obiecto purè creato multum excedat. Hinc dico secundò, visionem beatificam omni aliâ cognitione creatâ certior esse certitudine subiectiua, con-

stante in immunitate à formidine opposita : quia hæc certitudo potissimè nascitur ex euidentiâ actus : eoque proinde maior est , quò euidentiâ actus est maior , atque adeò ab opposita formidine magis exempta , siue immunis , iuxta doctrinam latius traditam in eà disp. 5. Phari citatâ . Tertio dico , visionem beatificam omni aliâ cognitione creatâ esse etiam certiozem certitudine formali , consistente in infallibilitate actus , siue necessitate veritatis . Quia , quò excellentior est visio beatifica omni aliâ cognitione creatâ , eò maiorem habet necessitatem veritatis ob strictiorem , quam habet , connexionem cum illâ . Nec refert , aliquas alias cognitiones creatas , vt actus fidei diuinæ , aut etiam alia supernaturalia iudicia habere necessitatem metaphysicam veritatis , ita , vt contradictionem implicet , eas falsas esse : quia etiam inter necessitates metaphysicas datur inæqualitas , aliæque proinde alijs maiores sunt , vt in eadem Pharo disp. 11. q. 4. ostensum est : maioremque necessitatem veritatis titulo suæ maioris perfectionis censenda est habere visio beatifica , quam quælibet alia creatâ cognitio habens etiam metaphysicam necessitatem eius . Vnde inferitur contra Recapitulum decentem oppositum vbi supra , visionem beatificam non solum certitudine subiectiua , de quo nullum est dubium , sed etiam certitudine formali esse certiozem , quam est actus fidei diuinæ ; quamuis hic cum metaphysicâ etiam necessitate verus , & infallibilis est . Hæc omnia dicta sunt loquendo de facto . Si enim de possibili sermo sit , possibiles haud dubiè censendæ sunt aliquæ intuitiue visiones creatæ , quæ aliquibus intuitiuis visionibus Dei possibilibus sint euidetiores , atque certiores .

68 Septimò queritur , an visio beatifica sit subdita libertati Beati , atque adeò operatio libera eius . Hanc quæstionem tractat Recapit. lib. 6. de Deo q. 30. Resoluitque , quod apud omnes est certissimum , visionem scilicet beatificam operationem esse omnino necessariam Beato tum quoad inceptionem , tum quoad æternam continuationem . Cuius ratio est : quia lumen gloriæ (quod iuxta sententiam nostram etiam est species impressa Dei) statim , ac infunditur à Deo intellectui Beati duraturus in æternum , longè efficacius necessitat illum ad producendam visionem Dei , quam necessitat oculos nostros ad producendam visionem coloris huius species illis impressa . Vnde sicut , dum species ista in oculis nostris perseverat , nullatenus potest voluntas nostra vel directè , vel indirectè impedire oculis nostris visionem coloris . Sic longè potiori iure , dum in intellectu Beati perseverat lumen gloriæ , nullatenus potest per voluntatem Beati ipsi impediri visio Dei , vel directè , vel indirectè . Aliundeque nec potest per voluntatem Beati vnquam impediri , siue tolli lumen ipsum , vti potest per voluntatem nostram impediri , siue tolli species impressa coloris . Quo fit , vt nullo modo visio beatifica aut quoad inceptionem , aut quoad æternam continuationem Beati voluntati subdita sit . Id quod ad maiorem beatitudinis firmitatem , constantiam , securitatemque oportebat citra omne dubium . Ob idque Beatis talis naturæ , talisque conditionis lumen tribuitur . In quo non est , cur amplius moremur .

69 Octauò queritur , an Beati per visionem beatificam videant , aut aliter cognoscant omnia attributa Dei extrinseca , & semixtrinseca . De intrinsicis cum Deo omnino identificatis diximus disp. 20. q. 1. & 2. Q. autem 3. de diuinis

actibus intellectus , & voluntatis . Modò est sermo de reliquis attributis , quæ per aliquid distinctum à Deo aliquo modo constituuntur , vel complentur in suo conceptu formali , iuxta attributorum Dei diuisionem expositam disp. 2. q. 1. 2. & 3. De quibus sanè iuxta doctrinam traditam supra disp. 20. q. 4. proposit. 3. vniuersaliter videbatur dicendum , omnia , quæ fide diuinâ à Viatoribus credi possunt , per ipsam visionem beatificam videri à Beatis . Quod tamen aliunde dici non potest . Quia , Deum esse absolute omnipotentem , siue potentem omnia , & fide diuinâ à Viatoribus credibile , & attributum semixtrinsecum est , completum in conceptu suo per possibilitatem intrinsecam , atque adeò per quiditatem omnium creaturarum possibilem , iuxta doctrinam à nobis statutam in Pharo Scient. disp. 8. q. 5. proposit. 5. Quam tamen omnium creaturarum possibilitatem , & quiditatem Beati non vident iuxta dicta etiam in illâ proposit. 3. citatâ ; & consequenter neque attributorum ipsorum constitutum per illam . Quemadmodum etiam attributum sapientis , siue omnia scientis , etiam credatur in Viâ fide diuinâ , in Patriâ à Beatis non videtur , vt potè ignoratibus multos actus scientiæ Dei inclusos in illo , iuxta doctrinam statutam supra dictâ disp. 20. q. 3. Similiter , esse Deum omnium entium excogitabilem optimum , ad fidem pertinere iuxta dictâ disp. 16. q. 3. Et tamen Beati non videntes cetera omnia entia excogitabilia talem conceptum illa includentem videre nequeunt . Dum ergo in illâ proposit. 3. q. 4. disp. 20. ex communi Patrum , & Theologorum sententiâ diximus , videri à Beatis in Patriâ , quæ in Viâ fide diuinâ crediderunt , assertio ista indefinire , prout ibi est posita , à Patribusque , & Theologis intellecta , sumenda est . Ad cuius subinde veritatem fat est , quòd Beati videant aut aliqua præcipua , & particularia fidei obiecta , quin videant omnia etiam vniuersalissima complectentia suis conceptibus aut omnia , aut pleraque , aut nimis multa intelligibilia ; aut certè omnia fidei obiecta quoad id peculiare , quod singuli eorum conceptus important directè , & in recto ; quidquid sit de multitudine aliorum , quæ sæpe insuper important de connotato , & in obliquo . Vnde fit , vt ex dictâ assertionem nihil certum desumi possit pro quæstionculâ propositâ resoluendâ .

Dicendum ergo ad illam censeo id , quod 70 attributa prædicta concretè sumpta important in recto , siue directè , estque apud nos formalitas quædam Dei ab ipso realiter indistincta , videri intuitiue à Beatis , vt potè intuitiue videntibus totam Dei entitatem iuxta dictâ disp. 20. q. 1. Cetera verò extrinseca , siue distincta à Deo , quibus illa de connotato , vel aliter constituuntur , siue complentur in conceptibus suis , tunc videri etiam intuitiue à Beatis , quando ad eos pertinet videre illa titulo alio , iuxta dictâ etiam eadem disp. 20. q. 4. tunc verò abstractiue tantum , siue per alienas species ab eis cognosci , quando nullum alium titulum habent ad illa intuitiue videnda . Itaque Beati videndo intuitiue Deum , & alia entia ad quæ videnda titulum habent , intuitiue vident , Deum esse dominum talium entium : quod attributum quoddam eius semixtrinsecum est includens de connotato in conceptu suo entia ipsa . Videndo verò intuitiue Deum , & abstractiue cognoscendo cognitione quadam confusâ omnia possibilem , partim intuitiue , & partim abstractiue cognoscunt , Deum esse omnipotentem , siue abso-
lutè

lutè potentem omnia; quod attributum est etiam semiextrinsecum eius includens pariter omnia ipsa possibilis in conceptu suo, prout numero precedente statuimus. Similiterque euenit in similibus.

71

Hinc nonò specialiter quæri potest, quomodo cognoscantur à Beatis æternitas, & immensitas Dei, quatenus attributa sunt semiextrinseca eius completa in conceptu suo; primum quidem per tempus à parte ante, & à parte post infinitum, quod imaginarium appellant; secundum verò per spatium locale circumquaque infinitum, quod etiam imaginarium dicunt, iuxta doctrinam latè expositam supra disp. 6. q. 6. & disp. 9. q. 4. Circa quod censeo dicendum primò, Beatos à primo instanti suæ beatitudinis intuitiue videre æternitatem Dei à parte post prout includentem in suo conceptu totum tempus infinitum à parte post, hoc est, intuitiue videre Deum prout exiturum in toto tempore à parte post infinito, atque adeò videre etiam, seu per speciem propriam cognoscere tempus ipsum; quod in quiditate cuiusdam seriei essentialiter successiue, & à parte post infinitæ durationis possibilium consistit reipsa, prout supra disp. 8. q. 2. explicatum est. Ratio huius asseri est: quia, ut statuimus q. 5. intuitiue vident Beati à primo suæ beatitudinis instanti ipsam suam beatitudinem fore æternam, atque adeò per totum tempus infinitum à parte post duraturam. Sed ad talem beatitudinem intrinsecè pertinet non solum visio beatifica, qua Deus possidetur, sed etiam, & potiore iure, Deus ipse possessus, ut modò tanquam certum supponimus ex tract. de Beatit. Igitur intuitiue vident Beati à primo suæ beatitudinis instanti non solum, se Deum per totum tempus infinitum à parte post intuitiue visuros, sed etiam, Deum ipsum toto eo infinito tempore sine fine exiturum. Hæc autem à Beatis videri per ipsam visionem beatificam, ex doctrinà iam statuta q. 5. constat.

72

Hinc sequitur primò, Beatos per visionem beatificam non solum videre Deum utcumque, & insuper totum tempus infinitum à parte post, in quo toto Deus est exiturus; (poterant quippe hæc duo videre, quin viderent Deum prout exiturum in tali tempore, videndo scilicet Deum præcisè ut præsentem, & insuper videndo ipsum tempus, qua ratione futurum est); sed videre Deum reduplicatiue prout exiturum in toto ipso tempore, quæ veritas obiectiua est de futuro tam ex parte Dei, quam ex parte ipsius temporis diuersa ab alià, quæ ex parte Dei esset veritas de præsentem, & ex parte solius temporis de futuro. Ut enim constat ex doctrinà supposita q. 5. n. 58. & latius tradita in Pharo Scient. locis ibi citatis, Deum existere de præsentem, & Deum exiturum esse de futuro, diuersæ veritates sunt obiectiue comparatione cuiusvis intellectus creati diuersis iudicijs siue intuitiuis, siue abstractiuis indicabiles; quarum alterutra proinde bene posset sine alterà iudicari. De facto tamen per eandem visionem, quam in singulis instantibus temporis Beati habent (iuxta dicta n. illo 58. de successione visionis beatificæ, deque compositione eius ex visionibus partialibus instantaneis), vtramque iudicant; nimirum, & Deum iam de præsentem existere in eo ipso instanti temporis, in quo id iudicant, & Deum in toto etiam tempore post tale instanti futuro sine fine exiturum.

73

Vnde secundò sequitur, Beatos per eam vi-

sionem, quam in singulis instantibus temporis habent, non solum duas, sed infinitas veritates obiectiuas diuersas iudicare, vnam quidem aut certè paucas aliquas de præsentem, & cæteras omnes de futuro. Nam, ut ex doctrinà locis citatis tradita etiam constat, in serie futuritionis cuiusvis obiecti, præter veritates diuersas diuersorum instantium temporis ad talem seriem pertinentium, tot ipsum obiectum sortitur obiectiuas veritates inter se diuersas ratione status, quot sunt ipsa instantia ipsius temporis: quæ omnes proinde infinitæ sunt, quando tempus est infinitum. Itaque quilibet Beatus, dum est in instanti A, per visionem partialem, quam in eo habet, primò iudicat, ipsum instans A præsens esse, seque, & Deum, & ipsam visionem in eo existere de præsentem. Secundo iudicat, instans B immediate post A esse futurum, & in eo exiturum Deum, & se, alteram visionem partialem. Tertio iudicat, instans C tertio loco post A esse futurum, & in eo exiturum Deum, & se, & tertiam visionem partialem. Quarto iudicat instans D quarto loco post A esse futurum, & in eo exiturum Deum, & se, & quartam visionem partialem. Et ita deinceps per eandem visionem partialem correspondentem instanti A iudicat sigillatim de cæteris omnibus instantibus totius temporis infiniti futuri, deque alijs veritatibus de futuro ipsis correspondentibus. Tantumdemque venit dicendum, de qualibet alià visione partiali cuiuslibet aliorum instantium dicti temporis infiniti correspondente.

Secundò circa quæstiunculam præsentem, 74 censeo dicendum, Beatos in singulis instantibus totius temporis suæ beatitudinis ultra primum, non solum videre per visionem Dei intuitiue veritates de futuro commemoratas toti tempori futuro, infinitoque correspondentes; sed etiam similes de præterito correspondentes toti tempori præterito, finitoque, & terminato in primo ipso instanti suæ beatitudinis; quarum vna est, in toto ipso finito tempore Deum extitisse. Quoniam iuxta doctrinam statutam disp. 20. q. 3. ad Beatos pertinet videre intuitiue non solum quo, & quanto tempore est duratura, sed etiam quo, & quanto tempore durauit sua beatitudo: ad eamque Deus, ut dictum est, intrinsecè pertinet.

Tertio censeo dicendum, Beatos eo ipso, 75 quòd quiditatem Dei intuitiue vident, non posse non euidentissimè cognoscere æternitatem eius à parte ante prout includentem in suo conceptu totum tempus à parte ante infinitum, siue principio carens, cognitione videlicet saltem abstractiua. Vtrum enim aut illi omnes, aut aliqui obiectum istud intuitiue videant, dubium est. Cum illud non videatur esse è numero eorum, ad quæ videnda aliquem vniuersalem titulum habent iuxta dicta disp. 20. q. 4.

Pariterque censeo dicendum quartò, Beatos 76 euidentissimè cognoscere immensitatem Dei prout includentem in conceptu suo totum spatium locale circumquaque infinitum, quod in quiditate præsentiarum possibilium infinitè circumquaque extensarum consistit re ipsa, prout supra disp. 5. q. 2. explicatum est. Cognoscunt autem sic hoc obiectum saltem cognitione abstractiua eo ipso, quòd vident Deum. Vtrum autem aut omnes Beati, aut eorum aliqui illud cognoscant intuitiue, etiam est dubium: quia non videtur illud spectare ad eorum numerum, ad quæ videnda aliquem vniuersalem titulum habent iuxta

iuxta dicta disp. 20. c. 4. sæpe citatâ.

77 **C**ætera, quæ hic de visione intuitivâ Dei quæri, & examinari possent, quod magis statum beatificum videntium Deum videantur concernere, ad tractatum de Beatitudine remittuntur,

DISPUTATIO XXII.

De Nominibus Dei.

A Dijcimus disputationem hanc cæteris præsentis Tractatus veluti appendicem earum; tum quia dicenda in eâ pauciora sunt, quam ut peculiarem Tractatum possulent; tum quia nominatio, siue loquutio de obiecto cognito quodammodo annexa est cognitioni eius. Congruumque propterea videtur, ut disputationibus de præcipuâ Dei cognitione, qualis visio beatifica est, disputationem annectamus de ejusdem Dei nominatione, siue passivâ eloquentione.

QVAESTIO I.

Verum Deus sit innominabilis, siue ineffabilis. Et qualiter.

Suppono primò, nominare obiectum cognitum, siue de eo dari, seu loqui, aliud non esse, quam per signa vocalia aut ore prolata, aut scripta audientibus, aut legentibus signa ipsa illud significare. Id quod quatuor modis, quod ad rem attinet, potest contingere. Primò, si tam loquens, quam audiens cognoscant obiectum abstractivè, siue per species alienas, ut nos præsentis statu cognoscimus Deum, & alia pleraque. Secundò, si tam loquens, quam audiens cognoscant obiectum intuitivè, siue per species proprias, ut Beati cognoscunt Deum, & alia multa. Tertio, si loquens cognoscat obiectum abstractivè, & audiens intuitivè. Quarto vice versa, si loquens cognoscat obiectum intuitivè, & audiens abstractivè.

Suppono secundò, in mente cuiusvis cognoscentis duplicem solere distingui conceptum, formalem scilicet, & obiectivum. Formalis est ipsa cognitio; obiectivum autem est obiectum per eam cognitum.

Suppono tertio ex dictis iam à me in Pharo Scient. disp. 18. q. 2. divis. 1. esse nonnulli, ut Fasol. 1. p. q. 13. art. 1. n. 1. Veken. disp. 15. n. 1. & alij censeant, per signa vocalia primariò, & immediatè significari conceptus formales, obiectivos autem, siue res cognitâs secundariò, & mediâtè; communem tamen, & veram sententiam esse, utrosque significari immediatè: ita tamen, ut obiectivi primariò, & directè, formales verò secundariò, & indirectè significantur, Quod certe non ita intelligendum est, (sicuti multi intelligunt, cum quibus Recupit. lib. 6. q. 4. n. 6.), ut imponentes significationem vocibus solùm intenderint, per eas significare res cognitâs; indeque præter intentionem sequatur, ut ipsas etiam cognitiones significant. Hoc namque falsum est,

Intenderunt etenim commercium hominum iuxta Arist. in Polit. Plat. in Cratyl. & omnes, quod maxime in communicatione, & manifestatione cognitionum internarum consistit. Sed ita intelligendum, ut ex primariâ intentione intendunt significare res prout cognitâs. Quod est, intendisse significare utrumque res scilicet, & earum internas cognitiones, res tamen directè, cognitiones verò in obliquo, siue de connotato. Quod fit, ut voces diverso modo res, atque earum cognitiones significant, pro rebusque subinde, non item pro cognitionibus accipiantur, ut bene Arist. lib. 1. Elench. cap. 1. Significant itaque signa vocalia conceptus obiectivos directè, formales verò indirectè, siue de connato, utrosque tamen immediatè. In quo differunt à signis scriptis, qui eisdem pariter non immediatè, sed medijs vocalibus significant, ut pluribus loco citato Phari explicatum est.

Suppono quartò, dissidium esse inter Doctores, an perfectio, siue claritas significationis verborum, atque adeò loquutionis taxanda sit penes perfectionem, siue claritatem cognitionis loquentis, an potius audientis. Primum affirmant Soar. Fasol. & alij. Secundum Molin. Vazq. & alij locis infra citandis. Ego cum Vazq. arbitrator primò, dissidium hoc potius esse de nomine, quam de re. Nam apud utriusque sententiæ Auctores supponitur, esse possibile, ut loquens per signum vocale à se prolaturum de obiecto, quod ipse cognoscat abstractivè, & obscure, excitet in audiente cognitionem intuitivam, & claram de eodem obiecto; vel vice versa. Utrum autem huiusmodi signum dicendum sit significare tale obiectum obscure, & aliter, quam est in se; eò quod sic cognoscitur à loquente; vel potius significare illud clarè, & sicuti est in se; eò quod sic cognoscitur ab audiente; vel è converso; duntaxat videtur esse quæstio de nomine. Circa quam arbitrator secundò, rationabilis, & verus loqui Auctores secundæ sententiæ. Quoniam significatio signi vocalis in vi consistit, quam illud ex sui institutione habet ad excitandam in mente audientis cognitionem rei, quam significat, Unde penes cognitionis excitatæ obscuritatem, vel claritatem videtur eius significatio obscura, vel clara dicenda. Cuius enim signum iuxta definitionem receptam ab omnibus ex August. lib. 2. de doctrin. Christ. cap. 1. & lib. de princip. Dialect. cap. 5. sit, *Quod se ipsum sensu, & præter se, aliquid animo ostendat.* Scilicet illius cognitionem in animo excitando, seu quoquo modo procreando: eò profecto obscurius, vel clariùs dicendum est signum ostendere, siue significare animo id, cuius est signum, quò obscuriorem, vel clariorem illius cognitionem in animo ipso excitaverit, seu quoquo modo procreaverit. Atque ita, quando signum vocale intellectum audientis excitat ad cognitionem intuitivam, & claram rei, quam significat, tunc sanè dicendum est illud clarè eam, & sicuti in se est, significare tali intellectui. Obscurè verò, & aliter, quam est in se, quando ad cognitionem eius abstractivam, obscuramque excitaverit. Quidquid sit in utroque casu de cognitione, quam de tali re habet, qui profert signum, siue loquitur. Nec valet, quod Aduersarij dicunt, per accidens scilicet se habere, quod audiens talem, aut talem cognitionem concipiat de re significatâ per signum: quandoquidem signum in ratione signi non minus, imo magis per se, & essentialiter refertur, ordinaturque ad audientem.